Nr. 126. Piątek, 9. listopada 1928. Poznań.

RYNEK DRZEWNY I BUDOWLANY

ORGAN DLA HANDLU i PRZEMYSŁU DRZEWNEGO ORAZ BUDOWLANEGO

Rynek Drzewny: Rok X. Rynek Budowlany: Rok I.

Nr. 126. **Piątek, 9. listopada 1928.** **Poznań.**

RYNEK DRZEWNY I BUDOWLANY

ORGAN DLA HANDLU i PRZEMYSŁU DRZEWNEGO ORAZ BUDOWLANEGO

OFICJALNY ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁOWCÓW DRZEWNYCH W POZNANIU

OFICJALNY ORGAN GIEŁDY DRZEWNEJ W BYDGOSZCZY

Rynek Drzewny: Rok X. **Wychodzi w poniedziałki, środy i piątki.** **Rynek Budowlany: Rok I.**

PRZEDPŁATA na listopad 1928 roku wynosi: w Poznaniu przy odbiorze w ekspedycji: 4,75 złote. Na pocztach 5,09 złote. Pod opaską wprost z ekspedycji w kraju i w wolnem mieście Gdańsku: 5,50 złote. Pod opaską za granicą (oprócz Gdańska): 6,60 złotych. Numer pojedyńczy kosztuje: w Poznaniu w Ekspedycji 40 groszy. Z przesyłką pocztową w kraju i w wolnem mieście Gdańsku 45 groszy. Zagranicą 50 groszy.

Redakcja, Administracja i Ekspedycja „RYNKU DRZEWNEGO I BUDOWLANEGO": Poznań, Wielkie Garbary 20. Nr. telefonu 1820.

DRUKARNIA: Poznań, Wielkie Garbary 20. Nr. telefonu 3406.

Konta bieżące: P. K. O. 206377 — Bank Handlowy w Warszawie Oddz. w Poznaniu — Bank Przemysłowców Poznań — Bank Pozn. Ziemstwa Kredyt. w Poznaniu.

LEONARD KOLSKI – Kierow. Referatu Drzewnego PWK. Poznań.

Przemysł drzewny na PWK.

Powszechna Wystawa Krajowa w 1929 r. w Poznaniu, będzie pierwszą narodową Wystawą w odrodzonej Polsce. W historji kultury Polski zajmie więc ona niewątpliwie pierwszorzędne miejsce, jako pierwszy przegląd twórczych wysiłków narodu nad odbudową własnego państwa i jako drogowskaz dla dalszego rozwoju kulturalnego i gospodarczego życia Polski, Wiele wystaw gościła Wielkopolska przez lata niewoli u siebie, wśród nich liczne były przesiąknięte duchem gemarnizacji Wielkop. i nienawiścią do wszystkiego co polskie. A jednak z różnych względów braliśmy w nich udział. Często narzucano obowiązek uczestniczenia w wystawie i trudno było się temu przeciwstawić wobec wyraźnej przewagi wroga. Dzisiaj stoimy wobec dzieła wznoszonego siłami całego narodu, wobec dzieła ożywionego miłością własnej ojczyzny i pragnieniem przyczynienia się do rozwoju potęgi polskiego państwa i jego kultury. Odbudowywujące się państwo wymaga wysiłku całego narodu, władze państwowe muszą się oprzeć na zbiorowej woli narodu, dumnego ze swej kultury i posiadającego żywotną siłę rozwoju. Dlatego też udział wszystkich sił twórczych narodu na PWK oznacza ich czynne współdziałanie w odbudowie państwa. Stąd też wszystkie dziedziny kultury i życia gospodarczego muszą wystąpić na PWK, nie może więc zabraknąć również i przemysłu drzewnego.

Wiadomo, jak wiele czasu upłynęło, zanim w kołach przemysłu drzewnego zdecydowano się wogóle do wzięcia udziału w Wystawie. Przed inicjatorami wystawy przemysłu drzewnego piętrzyły się ogromne trudności organizacyjne i finansowe. Jedynie daleko posunięte ustępstwa, zniżki w metrażu, zrezygnowanie z definitywnych gwarancyj, oraz głębokie zrozumienie dla wystawy przemysłu drzewnego ze strony Dyrekcji PWK, umożliwiły ostatecznie zawarcie umowy o dzierżawę oraz rozpoczęcie budowy własnego pawilonu o przestrzeni ca 1500 m². Po wielu wysiłkach udział przemysłu drzewnego na Powszechnej Wystawie Krajowej jest więc rzeczą przesądzoną. Powstaje obecnie kwestja organizacji tego działu wystawy oraz licznego uczestnictwa przedsięciorców drzewnych. Ogół przedsiębiorców zawsze tak czynny w swoim patrjotyźmie, pełnym zrozumienia dla rozwoju polskiego przemysłu drzewnego, jaknajliczniej stanąć powinien do apelu. Jaknajliczniejszy udział w wystawie będzie wyrazem państwowo-twórczego stanowiska przemysłowców drzewnych. Prawda, że z udziałem tym wiążą się wydatki i finansowe nakłady, nie są one jednak stracone. Oprócz poczucia spełnionego obowiązku obywatelskiego, udział w wystawie przynosi wystawcom realne korzyści gospodarcze. Wiadomo bowiem, że wystawa jest najlepszym środkiem reklamy. Pozatem ogólne ożywienie gospodarczego i kulturalnego życia w państwie po wystawie odbija się również korzystnie na położeniu przemysłu drzewnego.

Nie należy przypuszczać, że PWK ma być zbiorem nadzwyczajności, niezwykłych, niecodziennych eksponatów, wśród których eksponaty drzewne zostaną usunięte w cień. Przeciwnie wystawiane być winny rzeczy „powszechne", rzeczy codziennego użytku, a wystawa ma być dowodem na to, że rzeczy te mogą być i powinny być doskonałej jakości, w najlepszym gatunku.

Zakres przedmiotów wystawy drzewnej jest równie bogaty jak wielu innych dziedzin. Obejmuje on: deski i bale wzorowo tarte, najprzedniejszego gatunku tak do czystości jak i słoistości wszystkich wymiarów jak belki i kantówkę zwykłą i niepowszednich wymiarów od najcieńszej do najgrubszej; bloki okrągłe bezsęczne, jaknajdłuższe, oraz całe bloki przetarte wraz z oszwarą, łaty, różnych rozmiarów, kwadratowe trójkątne listwy i ramy, deski heblowane, szpuntowane i falcowane. Forniery arkuszowe, strugane i klejone, dykty, fryzy, klepki, posadzkę zwyczajną i wzorzystą, gonty, szpulki, wełnę drzewną, trociny, fabrykacja skrzyń, dranice, gwoździe z drzewa. Nie powinna być również pominięta celuloza, papier, tkaniny, wszystkie gatunki wiklin itp.

Dużem zrozumieniem wystawy, a jednocześnie ważną jej częścią powinny być wybryki natury, znalezione w drzewie okrągłem lub tartem, jak oryginały różnych, sęków choroby rakowate drzewa, bliźniacze pnie (zrośnięte) i wszelkie osobliwości znalezione w drzewie.

Oprócz produktów i półproduktów, wzorem zagranicznych wystaw, winny być wystawiane: różne wzory maszyn, modele nowoczesnych tartaków i obróbki

drzewa, wzory nowoczesnych maszyn, ewentualnie własnej konstrukcji, plany tartaków wzorowych z podziałem na pola dla okrągłego drzewa wedle poszczególnych grubości pni, przygotowanych do tarcia, place z podziałem dla desek, rozkład kolejek na placu tartacznym, różne sposoby składania drzewa i dachów nad stosami. Przedstawione być również winny procesy produkcji suchej destylacji, maszyny obrabiające w oczach publiczności; warsztat wikliniarski wytwarzający na wystawie itp.

Słowem wystawa powinna być w taki sposób urządzona, aby zwiedzający widział nie tylko produkt i maszynę, lecz również rozumiał sam proces obróbki

Na wystawie muszą się również znaleźć statystyczne dane dotyczące produkcji, eksportu, ilości robotników, różnych maszyn i ich wydajności oraz zużycia pary i pił; sposoby wyciągania drzewa z wody, gwoździ z pnia, nowe wynalazki modernizacji tartaków, exhaustorów, mechanicznych szlifierek itp. Wreszcie najróżnorodniejsze wykresy, poczynając od ustawienia pił w traku, a kończąc na zużyciu surowca i wydajności tegoż.

Wiadomo, że zorganizowanie wystawy drzewnej nie jest łatwe, że jest ono daleko trudniejsze niż w innych branżach, niemniej planowy i twórczy wysiłek nie zostanie napewno zmarnowany i doprowadzi do zorganizowania wystawy przemysłu drzewnego według nowoczesnej techniki wystawiennictwa. Wystawa przemysłu drzewnego powinna zapoznać zwiedzającą publiczność z trudnościami, jakie przemysł przeżywa obecnie i pouczyć ją o jego znaczeniu dla życia gospodarczego; fachowcom powinna dać możność zapoznania się z ekonomicznym i technicznym poziomem, z brakami i wartością tej niezwykle ważnej dziedziny gospodarczej.

Na wielkich wystawach zagranicznych przemysł drzewny, a w szczególności drzewnictwo, to jest wystawa produktów tartacznych i pokrewnych, było połączone z leśnictwem. Na PWK przemysł drzewny wystąpi jednak osobno, różne względy natury organizacyjnej nie pozwoliły na zorganizowanie łącznej wystawy.

Prawo do udziału w wystawie ma każdy właściciel tartaku lub pokrewnej gałęzi przemysłu drzewnego; każdy niewątpliwie znajdzie coś godnego pokazania, choćby fotografję swej fabryki z odpowiednią reklamą swej firmy. Każdy niech się więc przyczyni do okazałości wystawy przemysłu drzewnego, aby wystawa ta godnie reprezentowała jedną z najważniejszych dziedzin gospodarczej produkcji Polski i aby wskazywała drogi pomyślnego rozwoju dla dobra całego Państwa, jak i przedsiębiorców.

Przepisy dotyczące obliczeń statycznych w budownictwie lądowem.

(Ciąg dalszy)

III. Konstrukcje żelazne.

§ 12. 1. W konstrukcjach budowlanych należy z reguły używać żelaza zlewnego. Żelazo powinno odpowiadać jakością „Przepisom dotyczącym żelaza budowlanego“*).

2. Żelaza spawanego używać można tylko za zezwoleniem władzy budowlanej.

3. Na słupy i części konstrukcji ściskane można również używać żeliwa (żelaza lanego) i stali.

4. Stal zlewna powinna mieć wytrzymałość na ciągnienie najmniej 6000 kg/cm² przy wydłużeniu jednostkowem najmniej 10%, stal walcowana 12%, żeliwo najmniej 1200 kg/cm² na ciągnienie, a 5000 kg/cm² na ciśnienie.

*) Por. Tymczasowe przepisy budowy i utrzymanie mostów drogowych.

§ 13. Za rozpiętość belek wolno leżących i belek ciągłych przyjąć należy odległość od środka do środka podpór. Dla belek, leżących bezpośrednio na murze lub ciosie podporowym przyjąć należy rozpiętość równą 1,05 odległości podpór w świetle.

§ 14. 1. Naprężenia w żelazie zlewnem nie powinny przekraczać granic, zakreślonych następującem zestawieniem:

Rodzaj naprężenia	Naprężenie dopuszczalne w kg/cm²
Ciągnienie	1200
Ciśnienie	1200
Zginanie	1200
Ścinanie z wyjątkiem nitów i śrub	800
Ścinanie nitów	900
Ciśnienie na ściankę dziury w nitach	1800
Ścinanie śrub	700
Ciśnienie na ściankę dziurkę w śrubach	1400

2. W razie uwzględnienia wszystkich najniekorzystniejszych wpływów przy zupełnie ścisłem obliczeniu można powyższe normy naprężeń, za zezwoleniem władzy budowlanej, zwiększyć o 200 kg/cm², naprężenia na ścinanie jednak tylko o 100 kg/m².

3. Żelazo spawane, jakiego wolno używać tylko wyjątkowo, otrzymać może naprężenia o 10% niższe od dopuszczalnych dla żelaza zlewnego.

4. Żeliwo otrzymać może naprężenia: na ciśnienie w słupach 500 kg/cm², na ciśnienie w łożyskach 1000 kg/cm², na ciągnienie i na ścinanie 250 kg/cm², na zginanie 300 kg/cm².

5. Stal zlewana na zginanie, ciągnienie i ciśnienie 1400, na ścinanie 900 kg/cm³.

6. Odlewy stalowe na ciśnienie i zginanie 1200 kg/cm².

7. Największe naprężenie w kotwach może wynosić 1000 kg/cm².

8. Słupy wolno stojące, jakoteż części kraty dźwigarów, pracujące na ciśnienie, należy obliczać na wyboczenie wzorami Tetmajera i Jasińskiego przy pomocy tablic, podających spółczynnik wyboczenia dla różnych wartości $\frac{l}{i}$ przyjmując długość wolną i wedle następującej tablicy:

Wolno stojące słupy o wszechstronnem usztywnieniu końców	0,8 L
Słupy żeliwne	L
Pręty przynit. do blach węzłowych . . .	0,8 L — L
„ skrzyżowane w połowie długości dla wyboczenia w płaszczyźnie kraty	0,5 L
„ skrzyżowane w połowie długości dla wyboczenia, prostopadle do płaszczyzny kraty	0,67 L
Części pasów w płaszczyźnie prostopadłej do kraty dla pasów stężonych . . .	L

We wzorach powyższych L jest długością teoretyczną pręta.

9. Pręty ściskane o przekroju złożonym z kilku części mają być w ciągu swej długości spojone łącznikami w ten sposób, aby pewność przeciw wyboczeniu każdej części z osobna między łącznikami była conajmniej dwukrotnie większa do pewności na wyboczenie całego słupa na całkowitej długości, (o ile obliczenie nie zostanie przeprowadzone w sposób ściślejszy).

10. Przy obliczaniu słupów i prętów ściskanych należy dla obliczenia promienia bezwładności nie po-

trącać dziur na nity; natomiast przy obliczaniu przekroju użytecznego należy odjąć ich powierzchnie.

11. Dla słupów ściskanych mimoosiowo lub narażonych oprócz obciążenia osiowego także na działanie sił zginających, należy wyznaczyć złożone naprężenia, wywołane obciążeniem i momentem zginającym.

12. Jeżeli słupy są sztywnie połączone z belkami, należy przy obliczaniu słupów uwzględnić wpływ momentów, wywołanych sztywnem połączeniem.

13. Gdy długość słupa L jest większa niż 20-krotny najmniejszy wymiar przekroju, to należy moment, wywołany siłą zginającą, zwiększyć o wartość 0,005 PL.

14. Dla starego żelaza, użytego powtórnie, należy naprężenia podane powyżej zredukować conajmniej o 20%.

15. O ile z obliczenia wynikają zbyt małe przekroje blach i kształtowników, należy je odpowiednio zwiększyć z uwagi na niedokładności wykonania i możliwość rdzewienia.

16. Naprężeń dodatkowych, jakie powstają wskutek sztywnych połączeń w węzłach dźwigarów kratowych i w przytwierdzeniu poprzecznic do dźwigarów głównych, oraz wskutek tarcia w przegubach i łożyskach, można z reguły nie uwzględniać.

17. Zmiany temperatyury należy w obliczeniach statycznych przyjmować w stosunku do średniej temperatury zestawienia w granicach od -20^0 C do $+30^0$ C, o ile konstrukcja nie znajduje się w odmiennych warunkach termicznych, wymagających rozszerzenia tych granic. Spółczynnik rozszerzalności żelaza zlewnego przyjąć należy 0,000011 na jeden stopień Celsjusza.

18. Spółczynnik sprężystości dla żelaza zlewlnego można we wszystkich obliczeniach przyjmować równy 2.100.000 kg/cm^2.

19. Strzałka ugięcia powinna być mniejsza, niż $\frac{1}{500}$ rozpiętości.

IV. Konstrukcje z kamienia naturalnego.

§ 15. 1. Przy obliczeniu konstrukcji z kamienia naturalnego przyjąć należy jako zasadę następujące spółczynniki bezpieczeństwa w stosunku do wytrzymałości kostkowej:

dla kamieni łożyskow. (podporowych) pewność 10 krot.
„ „ w filarach i sklepieniach „ 15 „
„ „ w słupach i smukłych filarach „ 25 „

Za smukłe filary uważa się takie, których stosunek wysokości do najmniejszego wymiaru poprzecznego wynosi więcej niż 10.

2. Wytrzymałość na ściskanie kamieni naturalnych należy ustalić na podstawie conajmniej 5 prób z kostkami o długości boku 7 cm.

3. Naprężeń na rozciąganie w murze na zaprawie wapiennej przy obciążeniu mimośrodkowem nie należy uwzględniać.

4. O ile doświadczeń niema, należy przyjąć najwyżej następujące naprężenia dopuszczalne dla muru ciosowego na zaprawie cementowej:

Materjał	Naprężenie dopuszczalne w kg/cm^2		
	Ciosy podporowe	Filary i sklepienia	Słupy i smukłe filary
Skały wulkaniczne i plutoniczne (granit, bazalt, porfir, sjenit i t. d.)	65	45	30
Wapienie, dolomity	30	25	15
Piaskowce	25	20	10

5. Dla muru i kamienia naturalnego można dopuścić następujące naprężenia na ciśnienie:

dla muru z kamienia łomowego na zaprawie wapiennej 5 kg/cm^2
„ „ „ „ na zaprawie cement.-wapien. 8 „
„ „ „ „ na zaprawie cementowej . . 12 „
jednakowoż nie więcej niż 1/15 wytrzymałości kostkowej kamienia.

dla muru z kamienia warstwowego na zaprawie cement. . . 14 kg/cm^2
„ „ „ ciosowego na zaprawie cement. . . . 40 „

Największe naprężenie nie może jednak w żadnym razie przekroczyć $\frac{1}{15}$ wytrzymałości kostkowej kamienia.

Naprężenie na rozciąganie nie może przekroczyć 1,5 kg/cm^2 dla zaprawy cementowo-wapiennej, zaś 3 kg/cm^2 dla zaprawy cementowej.

§ 16. Cement użyty winien odpowiadać przepisom dotyczącym cementów i dodatk. hydraulicznych*).

V. Konstrukcje z kamienia sztucznego.

§ 17. 1. Wytrzymałość cegieł winna wynosić conajmniej:

dla cegły polowej . . . . 60 kg/cm^2
„ „ z pieców kręgowych . . 100 „
„ „ maszynowej . . . . . 140 „
„ zendrówek . . . . 200 „
„ klinkierów . . . . 300 „
„ cegieł pustych . . . . 60 „
„ „ niewypalonych . . . . 25 „

2. Użyty cement ma odpowiadać przepisom dotyczącym cementów i dodatków hydraulicznych*)

§ 18. 1. Naprężenia dopuszczalne na ciśnienie wynoszą (w kg/cm^2);

Rodzaj muru	Na zaprawie wapiennej	Na zaprawie wapienno-cementowej 2:1	Na zaprawie cementowej
Mur z cegły zwycz. polowej	5	6	—
„ z cegły z pieców kręgowych	7	8	10
„ z cegły maszynowej . .	8	11	14
„ z zendrówek	—	16	20
„ z klinkierów	—	—	30
„ z cegieł pustych . . .	4	5	6

Naprężenie dopuszczalne muru z cegły niewypalonej na glinie przyjmować należy 2 kg/cm^2.

(Ciąg dalszy nastąpi).

Zebranie Zw. Przemysłowców Drzewnych w Poznaniu.

(Ciąg dalszy)

Po przerwie p. Bystrzycki wytoczył sprawę ustawy o pracownikach umysłowych, interpretując poszczególne jej ustępy, jak termin wypowiedzenia pracy, urlopy i t. d. W dyskusji na ten temat zabierali kolejno głos p. p. Polaszek, Fuhrman, Witkowski i Biegalski, podnosząc również sprawę opracowania projektu regulaminu pracy. Po przeczytaniu projektu p. Fuhrmana, uchwalono opracowanie przez Związek projektu regulaminu, przytem p. Bystrzycki wypowiedział się za szerszym regulaminem, w którym byłaby również potraktowana sprawa kar fabrycznych.

Po omówieniu kwestji książeczek wypłat, dyskusja w materji wzajemnego stosunku prawnego pracodawców i pracobiorców, została wyczerpana.

*) Por. Tymcz. przepisy dotyczące budowy i utrzymania mostów drogowych.

Następnie zabrał głos p. Potoczny, który poinformował zebranych o odbytej przez niego rozmowie z Dyrektorem Lasów Państwowych w Poznaniu p. Grzegorzewskim. Życzenia przemysłowców, wyjawione na ostatniem zebraniu, z któremi zapoznał się p. Dyr. Grzegorzewski ze sprawozdania, umieszczonego w „Rynku Drzewnym i Budowlanym", znalazły pełne uznanie.

Pan Potoczny w rozmowie z p. Dyrektorem, zaznaczył, że Związek stoi na stanowisku lojalnej współpracy z władzami L. P. i pragnie widzieć w zarządzeniach D. L. P. również lojalny stosunek uczciwego kupca. Mówca podniósł z zadowoleniem, że wymiana zdań i poglądów toczyła się na płaszczyźnie uwzględnienia obopólnych interesów. Odnośnie wzajemnego stosunku Dyrekcji z kupcami, to p. Dyrektor wyraził życzenia pracowania z nami, przytem zaznaczył że wszelkie słuszne i umotywowane żale oraz wypadki, poparte faktami a kolidujące z interesami kupców, będzie traktował przychylnie i w miarę możności skłaniał się do życzeń przemysłowców.

Poruszone sprawy zostały wyjaśnione i uzgodnione. I tak, co do miejsc chorych na drewnie przeznaczonem do sprzedaży, to Dyrekcja postulat ten uznaje i życzy sobie, aby w tym względzie podawać konkretne wypadki. Wniosek p. Liska, odnośnie odbywania przetargów w odpowiednich lokalach, uważa Dyrekcja jako słuszny i jeżeli to będzie odpowiadało wygodzie kupujących, przetargi będą odbywały się w lokalach nadleśnictwa. Sprawę podziału zrębów na mniejsze losy oraz pomiaru drewna, Dyrekcja potraktowała przychylnie w myśl życzeń tartaczników.

Wreszcie co do kredytów w L. P., to jak już podano w „Rynku Drz. i Bud." (wywiad z p. Dyr. Grzegorzewskim), będą one udzielane na dotychczasowych zasadach. Jakkolwiek warunki kredytowe są dla tartaczników dosyć uciążliwe, to jednak Dyrekcja zastrzegła się pozostawać na stanowisku kupieckiem.

Jakkolwiek w zebraniu nie bierze udziału przedstawiciel D. L. P., to jednak należy mieć nadzieję, że na przyszłem zebraniu, będziemy mieli możność obradować z delegatem D. L. P., co w znacznej mierze ułatwi zacieśnienie węzłów współpracy między obu kontrahentami.

Z uwagi na fakt, że postulaty przemysłowców nie pozostają bez echa, a to dzięki rozwojowi znaczenia Związku, z jednej strony jako członka R. N., posiadającej duże wpływy w sferach Rządowych, z drugiej zaś — jako instytucji, zrzeszającej najpoważniejsze firmy drzewne Wielkopolski — mówca jest najlepszej myśli na przyszłość, odnośnie rezultatów całokształtu prac Związku.

Na zapytanie p. Fuhrmana, czy w nowym sezonie przybitki będą zaraz udzielane, p. Bystrzycki odpowiedział że D. L. P. nie jest jeszcze znana wysokość ofert, wyraził natomiast przekonanie, że w roku bież. szkodliwe dla nas przeciąganie zatwierdzania submisji nie będą miały miejsca w tut. Dyrekcji. Z kolei p. Bystrzycki poruszył sprawę wyborów do Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu, nadmieniając, że Związek wysunął 3 kandydatów, jednak zdołaliśmy w końcu przeprowadzić 1 mandat z wyboru i 1 z nominacji przez nasz Związek, z których pierwszy otrzymał p. Polaszek, drugi zaś powierzono sekretarzowi p. Potocznemu, ze względu na jego staranie odnośnie udziału przemysłu drzewnego w Izbie P. H.

Szerzej omówił staranie Związku o uzyskanie miejsca w Izbie poznańskiej, p. Potoczny, który w tym celu w lipcu uczestniczył na posiedzeniu Związku Fabrykantów w Poznaniu, żądając 3 mandatów, jednak definitywna rezolucja wówczas nie zapadła.

Nazewnątrz sprawa narazie ucichła, do czasu otrzymania instrukcji o wyborach, lecz Związek w międzyczasie nie ustawał w zabiegach o uzyskanie należnego mu miejsca w Izbie.

W myśl ordynacji wyborczej, w Izbie P.-H. biorą jednakowy udział przedstawiciele tak przemysłu jak i handlu, przyczem mogą ubiegać się o mandaty te Związki sądownie zalegalizowane, które istnieją na terenie działalności Izby najmniej 3 lata.

Zasadnicza myśl odnośnie podziału mandatów w łonie Związku, wysunęła na pierwsze miejsce jako kandydata Prezesa p. Bystrzyckiego, drugi zaś mandat miałby piastować p. Polaszek, jako przedstawiciel przedstawicieli przemysłu drzewnego oraz związku budowniczych.

Taką propozycję przedstawiono Zw Fabr. (p. Polaszek przyjmuje i dziękuje za wybór).

Dlatego, żeby zapoznać się ze stanowiskiem zebranych, co do personalnego wyboru kandydatów, p. Bystrzycki zarządził ściślejsze wybory i dokonał próbne głosowanie, w wyniku którego jednomyślnie uznano wymienionych kandydatów.

P. Kaliszewski zwrócił uwagę na niezrozumiałe stanowisko Zw. Fabr., co do kandydatów, wysuniętych przez przemysłowców drzewnych, przytem poruszył sprawę zastępstwa p. Bystrzyckiego przez p. Potocznego. Prezes, motywując, że chce widzieć interes Związku, a nie osobisty na terenie prac Izby P.-H., przelał swe funkcje na p. Potocznego, któremu wyraził zupełne zaufanie.

W końcu p. Potoczny poruszył sprawę zastępstwa w Izbie bydgoskiej, zaznaczając, że chętnieby zajął się tą kwestją, jednak nie obiecywał sobie realnych sukcesów, bowiem na Pomorzu jest zbyt mała ilość członków poznańskiego Związku, sądził jednak, że pomorscy koledzy dołożą starań w tym względzie w łonie swych organizacji.

Przy tej sposobności Prezes zwrócił się ze słowami zachęty do kolegów z nad Brdy, aby ci przystąpili do R. N., dając tem piękne świadectwo zrozumienia doniosłości idei kolektywizmu.

(Dokończenie nastąpi)

O racjonalizacji urządzeń tartacznych.*)

(Dokończenie.)

Aby uzyskać lepszy rezultat pracy, należy deski przesortować na szerokość przed ich przerzynaniem, względnie obrzynaniem. Strata czasu na takie sortowanie łatwo się zrekompensuje, gdyż w takich wypadkach, robotnik obsługujący piłę krawendną nie potrzebuje przestawiać ją na nową szerokość przy każdej desce.

Dobrym środkiem pomocniczym okazało się tak zwane światło kierunkowe (Richtlicht), które przy obrzynaniu umożliwia szybką orjentację co do szerokości desek.

Pomocnik obrzynacza, który jest niezbędny przy racjonalnem wykorzystaniu piły krawędnej, a który odbiera deski, musi jednocześnie pilnować, aby obrzynki, przeznaczone na opał trafiały na właściwe sobie miejsce.

Zazwyczaj w pobliżu piły krawędnej urządzony jest otwór w podłodze, przez który wrzuca się obrzynki do piwnicy, a tam znajduje się piła tarczowa, służąca do przerzynania odpadków na cele opałowe. Gdzie niema otworu tam umieszcza się stojak, czy wózek w takiej odległości od piły, że łatwo jest wrzucać doń odpadki. W ten sposób unika się specjalnego uprzątania obrzynków.

Dalej pomocnik obsługującego piłę krawędną powinien układać na wózku oberżnięte deski według ich szerokości, co później ogromnie ułatwia układanie gotowych materjałów na placu.

*) Der Holzmarkt Nr. 132 za r. 1927.

Następnie dla ułatwienia pracy — trzeba przestrzegać, by stół odbiorczy nie przekraczał połowy długości stołu podawczego. Naogół — przez odpowiednie ukształtowanie stołów można zaoszczędzić dużo pracy rąk roboczych i osięgnąć większą wydajność.

Jednakże, gdy pomimo wszelkich ulepszeń i poprawek posiadane maszyny nie są wstanie przerobić całego bocznego materjału, to wówczas trzeba ustawić dodatkowe urządzenia, względnie stare, mało wydajne, zastąpić nowemi, o nowoczesnej konstrukcji.

Dziwnem jest, że zagadnieniom o sposobach i racjonalizacji dalszej przeróbki materjałów tartych, poświęca się tak mało uwagi, gdy przecież tutaj właściwie — przy należytej organizacji pracy i odpowiednim doborze maszyn pomocniczych, można dużo zaoszczędzić na robociźnie.

Dokładne badania wykazały, że wyróbka jednego m^3 w tym właśnie dziale kosztuje od 2 do 3 razy więcej niż — 1 m^3 przy traku.

Jasnem jest, że maszyny w tartakach muszą być ustawiane w takiej kolejności w jakiej materjał będzie przechodził swe fazy dalszej obróbki, czyli, by mógł być podawany od maszyny do maszyny w prostej linji.

Przy ustawieniu w powyższy sposób urządzeń tartacznych, nawet przy bardzo intensywnym i zwiększonym ruchu, można obejść się bez robotników, przeznaczonych do dalszego podawania materjałów.

W takich wypadkach nie można jednocześnie używać pił wahadłowych do przerzynania drewna opałowego; to ostatnie wogóle nie powinno się przerzynać w hali maszyn, a w piwnicy, lub też w specjalnie zbudowanej dla tego celu szopie, położonej w pobliżu hali i miejsca przeładowania.

D a l s z e p o d n i e s i e n i e p r o d u k c j i. O ile wszystkie, wyżej wykazane braki zostały usunięte, to wówczas można przystąpić do dalszego podniesienia produkcji.

Należy jednakże pamiętać że do przeprowadzenia powyższych ulepszeń i usprawnień trzeba pewnego okresu czasu, oraz — że robotnicy muszą się wciągnąć i przyzwyczaić do zaszłych zmian i organizacji pracy.

Przystępując do zwiększenia wydajności traków, trzeba stopniowo i w takim zakresie zwiększać podsów, na jaki bez wszelkich przeszkód pozwoli budowa danego tartaku.

Normalnymi, już używanymi trakami w powyższy sposób można powiększyć wydajność maszyny o średnio 4—5 m^3, co powinno zadowolić nawet mających duże wymagania. Niezachodzi przytem potrzeba robienia jakiejś różnicy przy tarciu z jednej lub drugiej strony, gdyż czas który się traci przy przerzynaniu jednostronnem, przez zwiększenie podsuwu można uzyskać przy przecieraniu na drugą stronę, przy zmniejszonym podsuwie kładąc przynajmniej 2 pryzmowane kawałki jeden na drugim.

Pozatem bezwzględnie wymaganem jest prowadzenie dokładnej statystyki, gdyż tylko w ten sposób możliwem jest wykalkulowanie rzeczywistych, a nie przypuszczalnych kosztów produkcji.

Na początek wystarczy zupełnie (również w mniejszych przedsiębiorstwach), gdy gatrowi będą prowadzili ścisłe zapiski trakowe, na podstawie których biuro statystyczne przeprowadza obliczenia.

Następnie, a przedewszystkiem w większych przedsiębiorstwach, statystyka powinna być prowadzoną według nowoczesnych pojęć gospodarczych, czyli oddzielnie dla placu drewna okrągłego — hali trakowej oraz placu materjałów tartych, by można było w każdej chwili obliczyć wydajność i poczynić ewentualne zmiany, celem podwyższenia produkcji.

Bez dokładnej statystyki wprost niemożliwą jest kontrola biegu danego przedsiębiorstwa, jak również nie

można spotrzec, gdzie i na jakie niedomagania trzeba kłaść specjalny nacisk.

Przedewszystkiem niezbędna jest obecność na miejscu kierownika ruchu i nie można go obarczać żadnemi pracami biurowemi, gdyż utrudniają mu one wypełnianie tak ważnego zadania, jakiem jest kontrola danego przedsiębiorstwa.

Listy z Gdańska.

Gdańsk, w październiku.

Zamilkły już głosy tych, którzy prorokowali poprawę sytuacji handlowej w sezonie jesiennym.

Rynek gdański stał się niejako wyrazicielem depresji, jaką rozpostarła słaba konjunktura. Właśnie nie można zwalać na karb li tylko obecnej konjunktury, te momenty, które w zespole tworzą bieżącą sytuację na tutejszym rynku, gdyż ofiarowane ceny przez zamorskich odbiorców naogół nie wykazują ruchu zniżkowego — przeciętnie utrzymuje się na jednej wysokości.

Ceny żądane są oczywiście wyższe, stąd też ta różnica tworzy chiński mur dla rozwoju obrotów. Anglja w dalszym ciągu słabo interesuje się gdańskim materałem, którego zresztą na składach portowych znajduje się bardzo niewiele.

Kto śledzi rozwój wypadków na tutejszym terenie handlu drzewnego, ten z łatwością zdoła stwierdzić postępujące zamieranie (w roku bież.) obrotów, które w chwili obecnej ograniczają się do tranzakcji specjalnie poszukiwanymi materjałami, lecz i to w bardzo nikłych rozmiarach.

Eksporter gdański, z niepokojem spogląda w stronę sąsiadki — Gdyni, która rozrasta się poprostu w oczach, stając się coraz to poważniejszą konkurentką Wolnego Miasta.

Drewno polskie, ten masowy artykuł eksportowy, wysyłany zwłaszcza na rynki angielskie, w wielkich ilościach, tak jeszcze niedawno, dziś w ogólnym handlu wywozowym Gdańska odgrywa drugorzędną rolę. Niektórzy kupcy drzewni, zapatrując się optymistycznie na kwestę prowizorjum, utrzymują, że znaczniejszy odpływ na runku niem. materjałów tatych polskiej produkcji, może przyczynić się do większego zaniedbania rynku angielskiego, na czem, rzecz jasna, ucierpiałyby interesy gdańskich eksporterów.

Czy tak istotnie będzie — należy jednak wątpić.

W tej materji różnorodne prognostyki krzyżują się w tutejszych kołach zainteresowanych, co możnaby uważać za dowód pewnej dezorjentacji, występującej jednak na zewnątrz w dosyć słabej formie.

Jeżeli chodzi o ceny, to te ostatnio kształtowały się na rynku okr. dębiny na wysokości 160 mk. franco granica. Trzeba zauważyć, że w dziale drewna twardego, gdańsko-angielskie obroty utrzymują się na niezmienionej wysokości, i tak, za materjał tarty dębowy płacono £ 4,15 (za m^2). Znacznie gorsze usposobienie ujawnia się na rynku drewna miękkiego: za sosnowe bale angielskie (za std.) żądano £ 11 — 11,15 — obroty niewielkie.

Świerkowe bale angielskie — £ 10. Ze względu na to, że w nowej kampanji nie przewiduje się obniżenie cen na drewno okrągłe w lasach, a przeciwnie, jak krążą pogłoski, będą nawet zwyżkowały, prze to wysokość cen produkcji tartacznej w dalszym ciągu uniemożliwi roz-

winięcie się handlu z Anglją, jak też z Belgją oraz z Holandją.

W miesiącu sprawozdawczym obroty sliprami nadal były słabe, i bodaj słabsze niż w poprzednim miesiącu; za sztukę I kl. żądano 9 do 9,2 szyl.

Bobry w nadleśnictwie Bucharzewo.

W dniu 1-go b. m. umieszczono nad jeziorem Kupkowskiem w nadleśnictwie państwowem Bucharzewo, w osiedlu zawczasu na ten cel urządzonym 4 bobry, sprowadzone z Kanady przez Ministerstwo Rolnictwa dla odświeżenia krwi ginących bobrów poleskich, oraz na założenie ostoi bobrów t. zw. „żeremi" w tut. dzielnicy.

Warunki biologiczno-terenowe, jak również absolutne bezpieczeństwo, jakiem bobry zostaną otoczone przez tut. Dyrekcję Lasów Państwowych, dają rękojmię, że troska Rządu o zachowanie krajowi przedstawicieli tej typowo polskiej fauny, zagrożonej niebezpieczeństwem zaginięcia, zostanie uwieńczona powodzeniem.

Nie wątpimy, że rozwojem hodowli bobrów zainteresują się wszyscy nasi czytelnicy i dlatego będziemy od czasu do czasu podawali na łamach „Rynku Drzewnego i Budowlanego" oraz „Przeglądu Leśniczego", wiadomości o zabiegach hodowlanych, o sposobie życia, oraz o dostosowaniu się do tut. warunków tych, nad wyraz ciekawych zwierząt futerkowych.

SPRAWOZDANIA HANDLOWE.

RYNKI KRAJOWE.

Wyniki sprzedaży drewna użytkowego i opałowego w nadleśnictwach państwowych.

Nadleśnictwo Państwowe Dąbrowa D. L. P. Bydgoszcz.
Licytacja w dniu 26. października 1928 r.

Grab	wałki opałowe niełup.	za mp.	9.00	zł
Brzoza	II kl.	za m3	26.80	„
„	III „	„	22.22	„
„	IV „	„	19.65	„
„	szczapy opałowe	za mp.	11.49	„
„	wałki „	„	9.03	„
Olcha	„ użytkowe	„	22.00	„
„	„ opałowe	„	10.00	„
Sosna	szczapy opałowe	„	13.03	„
„	wałki „	„	8.81	„
Świerk	III kl.	„	29.57	„
„	IV „	„	23.27	„
„	szczapy opałowe	„	10 20	„

Nadleśnictwo Państwowe Żołędowo D. L. P. Bydgoszcz.
Licytacja w dniu 30. października 1928 r.

Sosna	I kl.	za m3	61.89	zł
„	II „	„	47.52	„
Sosna	III kl.	za m3	46.28	zł
„	IV „	„	34.83	„
„	żerdzie II kl.	za szt.	2 51	„
„	„ III „	„	2.50	„
„	szczapy opałowe	za mp.	14.44	„
„	wałki „	„	11.29	„

Nadleśnictwo Państwowe Wanda D. L. P. Poznań.
Licytacja w dniu 6. listopada 1928 r.

Sosna	wałki opałowe	za mp.	14.17	zł

MATERJAŁY BUDOWLANE.

KATOWICE, 6. 11. Cennik materjałów budowlanych, ustalony przez Komisję Cennikową Izby Handlowej w Katowicach za pańdziernik r. b. w zł. Cegła (za 1000 sztuk) zwyczajna palona zł. 60 — 66, sufitowa (25x25x15) 324 — 357, pustakowa 73 — 80, porowata 82 — 89, ostropalona sortowana obliczówka 84 — 92, cegła (za 1 tonę) szamotowa krajowa 32/33 S. K. 120 — 160, zagraniczna 35 S. K. 275, żwir rzeczny (1 tona) 7.50 — 8.50 piasek rzeczny (1 tona 8 — 9, kopalny (1 m^3) 6 — 7.50, żużel wysokopiecowy łamany i sortowany (szlaka) za 1 tonę 5 — 7, wapno palone (100 kg.) 2.80 — 4, gaszone 1m 35 — 45, cement w beczkach (100 kg.) 9.15, gips murarski w workach (100 kg.) 7.50, sztukatorski harceński 15 — 26, maty trzcinowe (1 $m.^2$) 0.18 — 0.24, gwoździe do trzcinowania 25x25 (1 kg.) 1.20 — 1.50, drut do trzcinowania żarzony 1 mm. przekroju (1 kg.) 1.30 — 1.40, drut żelazny 5 i 6 mm. w kręgach niezarzonych (100 kg.) 80, żelazo do betonu składowe (ceny zasadnicze za 1 tonę) 470, profilowe do nr. 24 — 480, ponad nr. 24 — 525 — 530, walcówka w wiązkach 470, bednarska 560, zaprawa fasadowa „Terrabona" (1 kg.) 12.50, asfaltowa papa izolacyjna (1 m^2) 2.50 — 3, asfalt naturalny zagraniczny (100 kg.) 28. Ceny cegły rozumieją się loco cegielnia bez bocznicy kolejowej; ceny loco wagon cegielnia są o 4 zł. wyższe.

Notowania oficjalnej Giełdy Zbożowej w Poznaniu:

Cena za 100 kg. netto franco stacja załad., ładunki całowagonowe, dostawa natychmiastowa.

dnia 7. 11. 1928 r., na żyto: 33.70—34.20 zł.

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE.

Nowe projekty ustaw podatkowych. Min. Skarbu wniesie na bieżącą sesję Sejmu szereg nowych projektów ustaw podatkowych. Wniesiony zostanie wycofany w ubiegłej sesji projekt t. zw. stałego podatku majątkowego.

Notowania dewiz z dnia 6. listopada 1928 r.

Obsługa radjotelegraficzna P. A. T-icznej.

Dewiza	Stopa dyskont.	Parytet w zł	Notowania za	w Warszawie	Gdańsku	Berlinie	Londynie	Nowym Jorku	Paryżu	Pradze	Zurychu	Wiedniu
Warszawa . .	8	—	100 zł	—	57.91	47.15	43.25	11.25	—	—	58.25	79.895
Poznań . . .	8	—	100 zł	—	—	47.20	—	—	—	—	—	—
Gdańsk . . .	6	173,52	100 Gd. gld.	—	—	81.34	—	—	—	—	—	—
Berlin	7	212,34	100 R. M.	—	123.114	—	20.355	23.82	610.00	—	123.77	169.79
Belgja	4	123,94	100 belg.	—	—	58.275	34.89	13 90	355.—	—	72.22	98.69
Bukareszt . .	6	172,—	100 l.	—	—	2.526	806	0.61	15.40	—	3.12	4.27
Budapeszt . .	6	155,90	100 pengo	—	—	73.10	27.815	17.50	—	—	90.61	123.85
Holandja . .	4½	358,31	100 gld. hol.	357.75	—	168.26	12.08.12	40.13	1027.—	—	208.45	284.90
Kopenhaga . .	5	238,88	100 k. d.	—	—	111.79	18.192	26.65	—	—	138.50	189.25
Londyn . . .	4½	43,38	1 funt szterl.	43.23	25 00	20.337	—	4.84	124.16	—	25.19	34.44
Nowy York . .	5	8.9141	1 dolar	8.90	—	4.19.50	4.84.82	—	25.00	—	5.19.67	710.15
Paryż	3½	172,—	100 fr. franc.	34.83	—	16.38	124.13	3.90	—	—	20.29	27.73
Praga	5	180,62	100 k. cz.	26 42	—	12.432	163.56	2.96	—	—	15.40	21.045
Rzym	5½	172,—	100 l.	46.71	—	—	92.60	5.23	134.05	—	—	37.20
Szwajcarja . .	3½	172,—	100 fr. szwajc.	171.60	—	80.71	25.192	19.24	492.00	—	—	136.63
Sztokholm . .	4½	238,88	100 k. szw.	238.40	—	112.12	18.138	26.73	684.—	—	138.90	189.80
Wiedeń . . .	6½	125,43	100 szyling.	125.37	—	58.965	34.47	14.07	—	—	73 10	—

po dokonaniu w nim szeregu zmian. Projekt ten przewiduje stopę procentową podatku majątkowego do 15000 zł. — 4 promil, od 15000 zł. — 5 promil. Opracowano również projekt reformy podatku gruntowego, który ma być podwyższony o 100 proc. Podatek na cele rozbudowy miast zwiększony ma być z 2 proc. do 6 proc. Ponadto przedstawiony zostanie Sejmowi projekt jednolitego ustawodawstwa o podatku spadkowym.

RÓŻNE.

PWK A ZAGADNIENIE AKTYWIZACJI BILANSU HANDLOWEGO.

Rada Centralnego Związku Polskiego Przemysłu Górnictwa, Handlu i Finansów (Lewiatan) na posiedzeniu swem, odbytem w dniu 9 i 10 października br. za jedną z tez, na których powinna być oparta akcja aktywizacji bilansu handlowego uważa

„wzięcie udziału w Powszechnej Wystawie Krajowej w Poznaniu przez wszystkie bez wyjątku gałęzie naszego przemysłu w sposób systematyczny i planowy. Stanie się ona wtedy imponująca, otworzy społeczeństwu oczy na dokonane w przemyśle wysiłki, otrzymane wyniki i wywoła przełom w opinji społecznej co do wartości naszego przemysłu i jego roli w państwie. Zadeklarowany już dotychczas udział przemysłu w Wystawie i obecny stan prac wystawowych rokuje w tym względzie jaknajlepsze nadzieje. Zorganizowana akcja nad realizacją Wystawy musi być jednem z niezmiernie doniosłych zadań chwili obecnej.“

W ten sposób naczelna organizacja naszego życia gospodarczego stwierdza, że P.W.K. będzie jednym z kardynalnych środków zaktywizowania naszego życia gospodarczego i bilansu handlowego.

KALENDARZ TERMINOWY

SPRZEDAŻY DREWNA ZARZĄDÓW LEŚNYCH,

ogłaszających swe sprzedaże w Rynku Drzewnym.

S. = Submisja
L. = Licytacja
W. = Z wolnej ręki

Termin dnia	Termin godz.	Miejscowość (lokal sprzedaży)	w. = Województwo d. = Dyrekcja Lasów Państw.	Rodzaj drewna	klasa	Dłużyce sztuk	Dłużyce m3	Kopalniaki i inne użytkowe m3	Kopalniaki i inne użytkowe mp.	Drewno opałowe mp.	Bliższe szczeg. W. R. D.	Bliższe szczeg. ogłoszenie Nr.	Rodz. sprz.	Uwagi
10. XI. 28.	12^{00}	P. N. Bartel Wielki (kancelarja)	d. - toruńska	sosna	I-IV	805	688,82				122	1336	S	w tem † 49,02 m3
12. XI. 28.	11^{00}	P. N. Jamy (lokal Strzelnicy w Chełmnie)	d. - toruńska								121	1331	L	na wiklinę na pow. 14,43 ha
14. XI. 28.	11^{00}	P. N. Konstacjewo (kancelarja)	d. - toruńska	sosna	I-IV	788	671,68				125	1364	S	
15. XI. 28.	11^{00}	P. N. Bartodzieje (kancelarja	d.- bydgoska	sosna	I-IV	1641	1029,28	1177,32			122	1340	S	
16. XI. 28.	11^{00}	P. N. Swisłockie (kancelarja)	d. - białow.	sosna			220,14			1788				
				świerk						3134				
				gatunki liściast. twarde						10824				
				dąb			5 59							
				jesion			9,44				124	1354	L	
19. XI. 28.	12^{00}	D. L. P. Radom (kancelarja)	d. - radom	sosna			1769,41							
				dąb			489,24				122	1335	S	
	12^{00}	P. N. Bartel Wielki (kancelarja)	d. - toruńska	sosna	I-IV	2089	1693,78				125	1371	S	w tem † 284,66 m3
0. XI. 28.	8^{15}	P. N. Jeziory (kancelarja)	d. - wilno							2260,6	125	1356	S	olszy czarn. ca 65%, brzoz. ca 25,5%. sosn. 7%, świerku 6,5%, dębu 1%
	11^{00}	P. N. Osie (kancelarja)	d.- bydgoska	sosna	I-IV	910	925,98				125	1361	S	
	12^{00}	D. L. P. Radom (kancelarja)	d. - radom	sosna			728,—							
				dąb			284,88							
				olsza			183,—							
				brzoza			112,24							
				jodła } świerk }			49,81				122	1334	S	
21. XI. 28.	12^{00}	D. L. P. Radom (kancelarja)	d. - radom	sosna			2526,78							
				jodła			2098,28				124	1347	S	
22. XI. 28.	12^{00}	D. L. P. Radom (kancelarja)	d. - radom								125	1363	S	na 465,95 m3 desek sosn., 73,44 m3 kantówki sosn., 36,44 m3 bali sosn., 71,75 m3 bali jodłowych
26. XI. 28.	12^{00}	P. N. Pińskie (lokal Starostwa Pińsk.)	d. - białow.								125	1362	S	na 5605 szt. drzew różn. gatunk. w tem około 4415 m3 użytk. i 46 2 m3 opału
	12^{00}	D. L. P. Białowieża (kancelarja)	d. - białow.	dąb			2400,—			3500—	125	1370	L i S	na pniu
27. XI. 28.	12^{00}	D. L. P. Siedlce (kancelarja)	d. - siedlce								124	1348	S	na sprzedaż produktów suchej destylacji drewna, karpiny przemysłowej, oraz wydzierżawienie terpentyniarni

Redaktor odpowiedzialny za dział Rynku Budowlanego inż. Marjan Andrzejewski, za dział Rynku Drzewnego, ogłoszeń i administrację wydawnictwa Edmund Bartz.

Polecamy

4 ctn. jarzębiny i 50 ctn. kasztanów

Składnica Nasion Leśnych

Przeglądu Leśniczego - Rynku Drzewnego
Poznań, Wielkie Garbary 20. — Telef. 1820.

1211 **Tartaki** J. PAŁUCKI Senj. - - - TUCHOLA - - -

ma na składzie **materjały stolarskie i budowlane**, przyjmuje zamówienia na **różne półfabrykaty** oraz **przeciera** na cudzy rachunek **surowiec** w większych i mniejszych partjach

Warunki dogodne. - - Ceny konkurencyjne.

J. MALOWANIEC i Ska

(st. Kiwerce-Wołyń)

Tartak przyjmuje zamówienia na belki, kantówkę bale i deski wymiarowe sosnowe i posiada na składzie w wymiarach od 1/2" do 4" suche deski i bale jesionowe, klonowe, olchowe i suchą stolarkę sosnową II-ej klasy oraz posiada do natychmiastowej dostawy: 456

2000 m3 tartych bloków sosnowych

I-II kl. tegorocz. tarcia. Przeciętna długość 5,30 m towar jasny.

Grubości	19,	26,	32,	40,	42,	50,	65,	80 m/m
Mtr. kub.	30,	40,	50,	150,	200,	650,	550,	330
Przeciętna szer.	26,	28,	30,	40,	41,	45,	47,	50 cm.

WYSZEDŁ Z DRUKU ILUSTROWANY

KATALOG Nr. 3

na narzędzia leśne i ogrodnicze oraz inne przybory techniczne Składnicy narzędzi leśnych

Przeglądu Leśniczego i Rynku Drzewnego

POZNAŃ Wielkie Garbary 20

który na życzenie bezpłatnie wysyłamy.

BELKI i KANTÓWKĘ

na zamówienie podług listy
dostarcza szybko.

ROMAN NITSCHE, Tartaki

Nowy Tomyśl — Telef. 54. 1360

Fachowiec samodzielny

kierownik przedsiębiorstwa przemysłu drzewnego

który od szeregu lat prowadzi dwa zupełnie nowocześnie urządzone tartaki z pilami taśmowymi, wszelkie kupna i sprzedaże, jakoteż eksploatacje leśne, znający dokładnie stosunki eksportowe i rynek krajowy, władający językami: polskim, francuskim, niemieckim i rosyjskim, **poszukuje odpowiedniej posady** od 1. I. 1929. Wyrobione stosunki kredytowe, pierwszorzędne referencje, chlubne świadectwa. Łaskawe zgł. uprasze się skierować do Adm. R. D pod nr. **1367.**

Drzewostany i okrąglaki sosn. i bukowe

głównie jednakże sosnowe kupuje stale
ARTHUR AREND, tartak parowy Bydgoszcz, Błonia 5
1197 Telefon 1359

---

934 **ANTHON**

Maszyny-specjalne

do fabrykacji beczek
a mianowicie dla piwa — wina — oliwy — nafty — cementu — masła — farb — chemicznych produktów
Maszyny do fabrykacji wełny drzewnej — obcasów drzewnych — kopyt obuwniczych — trzonków pp.

ANTHON & SONNER

Mashinfabrik og Jernstoberi
KOLLUND-OSTERSKOV, Post Norre-Smedeby 45 Danmark

Specjalność: 1341

Artykuły kanaliz. i sanitarne, przybory instalacyjne, armatury mos. do wody, pary i gazu.

LISIEWICZ & Ska, Poznań,
ul. Żydowska 2/3 — Tel. 3562.

Dębiny, jesiony, buki, brzozy

również inne twarde drzewa tarte,
sosninę budulcową i stolarską
w suchym stanie i dobrej jakości
poleca i kupuje

K. Suligowski - Bydgoszcz

1322 Chodkiewicza 34 Telefon 1264

FACHOWIEC DRZEWNY

lat 33, posiada język polsko-niemiecki z długoletnią praktyką i dobremi świadectwami, obeznany z kierownictwem, kalkulacją, eksploatacją, wyrobem kopalniaków, słupów telegraf. progów kol. również z prowadzeniem tartaku, wyrobem materjałów tartych, i odbioru wszelkich mater. drzewnych **poszukuje posady** od zaraz lub później. Łask zgłoszenia do Admin. Rynku Drzewnego pod Nr. **1351.**

Kto dostarczy?
do Niemiec

(wymiary reńskie) ciosane bukowe dzwona, łupane dęb. i jesion. sprychy, brzozowe drągi na dyszle i dębowe, buk. brusy (blochy)
Oferty uprasza się pod nr. **1368** do Adm. R. Drz. i Bud

TARTACZNIK

żonaty w młodszym wieku z 7 letnią praktyką, dokładnie obeznany z pracami w zakres tartacznictwa wchodzącemi, **poszukuje posady.** Łask. oferty uprasza się do Administr. Rynku Drzewn. pod Nr. **1352.**

DESKI i BLOCHY

sosnowe odziomkowe i czubkowe **niesówkowe**
dębowe, grabowe, bukowe, jesionowe, klonowe, brzostowe, brzozowe, olchowe,
734 **deski podłogowe,**
kantówki, łaty, szalówki, deski obrzynane oraz wszelkie inne materjały drzewne
poleca po cenach bezkonkurencyjnych
Kaź. Gorgolewski i Ska
Skład drzewa
Poznań
ulica Mostowa nr. 17a

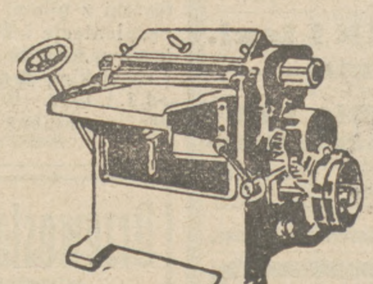
C. ALBRECHT
BYDGOSZCZ
Kordeckiego 28. Tel. 347.
Handel drzewny
kupuje i sprzedaje
wszelkie gat. drzewa użytk.
załatwia wszelkie tranzakcje w zakres handlu drzewem oraz lasami wchodzące. 1320

Woźniak i Ska, Handel drzewa — Tel. 332.
Inowrocław, ul. Mała, Andrzeja 5. 1180

Kupuje i sprzedaje

Deski i bale sosnowe odziemkowe, czubkowe i obrzynane, szalówkę, łaty, obładry i drągi. Kantówkę, podłogę i inne drzewa do budowli podług listy. Dębinę, buczynę, brzezinę, jesion i t. p. w stanie okrągłym i tartym. Dzwona, szprychy i dyszlę oraz drzewo opałowe.

TELEF. 36

TELEF. 36

Własnej fabrykacji
obrabiarki do drzewa
najnowszej konstrukcji i solidnej budowy.

Kompletne urządzenia stolarń i fabryk mebli

polecają po cenach umiarkowanych

S. SAMULSKI i Sp. ✦ PLESZEW
FABRYKA MASZYN i ARMATUR
ODLEWNIA i KOTLARNIA. 758

Żołędzie

świeżego zbioru
do jesiennych wysiewów
polecamy detalicznie i wagonowo i prosimy o wczesne zamówienia
Składnica Nasion Leśnych
PRZEGLĄDU LEŚNICZEGO i RYNKU DRZEWNEGO
Poznań — Wielkie Garbary 20
Telefon nr. 18-20

BLOCHY BUKOWE i JESIONOWE
1 1/4", 2", 2 1/2", 3" i 4" gr. **i 20 m/m szalówki ca 15 wagonów,** do natychmiastowej dostawy poszukuje firma **F. DRONIA** - Skład drzewa
1373 **Poznań**
Jasna 17 — Telefon nr. 6927
poza godz. biurowemi tel. 2665.

Dostarczamy 847
w ładunkach wagonow.
materjały budowlane stolarskie i kołodziejskie we wszelkich grubościach
deski i bale sosnowe
„ „ dębowe
„ „ bukowe
„ „ jesionowe
„ „ brzozowe
„ „ klonowe
„ „ grabowe itd.
Mamy też wyżej wymienione materjały suche stale na składzie. Przyjmujemy również zamówienia na dostawy dla większych budowli, fabryk mebli i maszyn podług podanych rozmiarów. Na życzenie służymy odpowiednimi ofertami.
„HURTOWNIA DRZEWNA" T. z o. p.
Poznań
ul. Strzelecka 15
Telefon 2014

WERKMISTRZ

żonaty, lat 33, z 10 letnią praktyką, obeznany z wszelkiemy robotamy tartacznemy, jak: z maszynamy tartacznemy i stolarskiemy, z wypotrzebowaniem okrągłego drzewa etc. **poszukuje** odpowiedniej stałej **posady** od zaraz lub później.
Zgłoszenia proszę nadesłać do Adminstr. Rynku Drz. i Bud. pod nr. **1366**

CARL BUMKE
BYDGOSZCZ
Telef. 89. Kanałowa 12.
SKŁAD DRZEWA UŻYTKOWEGO
poszuk. i sprzedaje
sosnowy i olchowy
materjał tarty 1196
w wszelkich rozmiarach

MESSER, RHINOW i S-ka
TARTAKI PAROWE — HEBLARNIE — ZAKŁADY SZPUNTOWNICZE
KORONOWO — TELEFON 31. 1210
POLECA:
MATERJAŁ EKSPORTOWY i BUDOWLANY

KUPUJE I SPRZEDAJE
materjał stolarski budowlany i dla kołodziei w stanie tartym i okrągłym, z iglastego i liściastego drzewa każdego rodzaju.
LEON ŻUROWSKI
Skład drzewa i obróbka POZNAN, ul. Raczyńskich 3/4.
przy placu Bernardyńskim. Telefon 10-87. 522

Czcionkami Drukarni Rynku Drzewnego T. z o. p. Poznań ulica Wielkie Garbary nr. 20.